

Työttömien Keskusjärjestö ry

Sörnäisten rantatie 27 C 4, 00500 HELSINKI

p. 044 544 3613 • Y-tunnus 1003909-9

<http://www.tvy.fi/> • etunimi.sukunimi@tvy.fi tai toimisto@tvy.fi

LAUSUNTO: HE 124/2017 VP TYÖTTÖMIEN KESKUSJÄRJESTÖ RY

Arvoisa puheenjohtaja ja sosiaali- terveysvaliokunnan jäsenet,

Työttömien keskusjärjestö kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto valmisteilla olleesta aktiivimallista.

Aktiivimallin tavoitteena on kannustaa työttömiä nykyistä enemmän hakemaan töitä avoimilta työmarkkinoilta. Esityksessä pääasiallisesti ”*ehdotetaan työttömyysturvalakia muutettaisiin siten, että työttömyysetuus maksettaisiin 65 työttömyysetuuden maksupäivältä 4,65 prosentilla alennettuna, jos henkilö ei ole 65 edeltävän työttömyysetuuden maksupäivän aikana osoittanut aktiivisuutta olemalla työssä yhteen työssäoloehtoa kerryttävään kalenteriviikkoon vaadittavaa työaikaa tai ansainnut yritystoiminnasta vastaavaa tuloa taikka ollut viittä päivää työllistymistä edistävässä palvelussa mainitun 65 päivän aikana. Lisäksi ehdotetaan, että omavastuu aika lyhennetään seitsemästä päivästä viiteen päivään.*”

TYÖTTÖMIEN KESKUSJÄRJESTÖ VASTUSTAA ESITYSTÄ AKTIIVIMALLISTA

Työttömien Keskusjärjestö ry vastustaa aktiivimallin toteuttamista, sillä kaikille työttömille ei ole tarjolla työpaikkoja, eikä palveluita, joten tosiasiallisesti työttömien perusturvaa leikataan tällä esityksellä. Työttömyysongelman ytimessä on tarjolla olevan työvoiman kysynnän puute, eikä esitysluonnos ota tätä huomioon.

Aktiivisesta työnhausta huolimatta kaikki työttömät eivät saa työpaikkoja avoimilta työmarkkinoilta. Lisäksi työttömillä palvelujen tarve on suurempi, mitä nykyisin pystytään järjestämään. Sekä kuntien, että järjestöjen kapasiteetti tarjota toimenpiteitä työttömille on rajallinen puuttuvien resurssien takia.

Aktiivimallin perusteluissa oletetaan, että työpaikkojen kysyntä todennäköisesti lisääntyy, kun työttömät pyrkivät välttämään työttömyysturvan leikkauksen. Mutta miten tämä näkyy työpaikkojen tai toimenpiteiden tarjonnassa? Hallitus ei ole kohdentanut tähän uudistukseen voimavaroja, jotta kaikille olisi tarjolla mahdollisuus välttää työttömyysturvan leikkaus.

On hyvä, että hallituksen esitykseen on tehty poikkeukset sairaus-, vanhempainpäivä- ja erityishoitorahan osalta. Hallituksen esitys ei silti kohtelee työttömiä yhdenvertaisesti. Eri alueilla on vaihteleva määrä työpaikkoja ja palveluita tarjolla. Etenkin aktiiviset työttömät tulevat kokemaan mallin epäoikeudenmukaisena, jos aktiivisuuteen ei saada vastinetta. Valitusten määrä sekä epäluottamus julkiseen palvelujärjestelmään tulee kasvamaan.

Esityksessä ei myöskään arvioida, mitä sosiaalisia tai terveydellisiä vaikutuksia voi syntyä siitä, kun on itse aktiivinen ja palvelujärjestelmä entistä kovemmin rankaisee epäonnistumisesta. Jotkin työttömät työnhakijat kokevat jo nyt, että heitä syrjitään avoimilla työmarkkinoilla mm. ikänsä, kokemusensa, vammansa, sairautensa, sukunimensä, seksuaalisen suuntautumisensa, sosiaalisen statuksensa tai ihonvärinsä takia. Se, että entistä enemmän sanktoidaan yksilöä siitä, ettei hän pääse töihin, vahvistaa mm. näistä ennakkoluuloista syntyviä rajoitteita.

Työttömien Keskusjärjestö ry ihmettelee, miten tämä esitys voi läpäistä Perustuslakivaliokunnan käsittelyn. Perustuslain 19 § mukaan, ”Jokaisella, joka ei kykene hankkimaan ihmisarvoisen elämän edellyttämää turvaa, on oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon.” Työmarkkinatuki on osa työttömien perusturvaa.

Tämän esityksen negatiivisimmat vaikutukset iskevät pahiten pitkäaikaistyöttömiin, koska mahdolliset leikkaukset kertautuvat ja vaikuttavat heidän toimeentuloonsa pitkällä aikavälillä. Osa näistä työttömistä joutuvat jo nyt täydentämään ruokajonoissa omaa toimeentuloaan. Euroopan Unionin sosiaalisten oikeuksien komitea on nuhdellut Suomea liian alhaisesta toimeentulosta ja tällä esityksellä siitä leikataan lisää.

Tällainen aktiivisuuteen perustuva työttömyysturvan malli olisi paremmin perusteltavissa, jos Suomessa olisi riittävän kattava palveluverkosto, jolla työnhakija todistettavasti voisi välttää leikkaukset ja työttömällä olisi subjektiivinen oikeus riittävään palveluun. Ongelmana on, ettei ole määritelty, millainen viiden päivän palvelu olisi tarkoituksenmukainen 65 päivän aikana. Kysymysmerkkinä on myös, miten nykyiset työllisyysmäärärahat mitoitettaisiin aktiivimallin mukaan.

Työttömien Keskusjärjestö ry,
Toiminnanjohtaja,
Jukka Haapakoski
050 577 2580
jukka.haapakoski@tvvy.fi